

Bán đấu giá động vật hoang dã (ĐVHD) nguy cấp kích thích nhu cầu và gây khó khăn cho công tác thực thi pháp luật

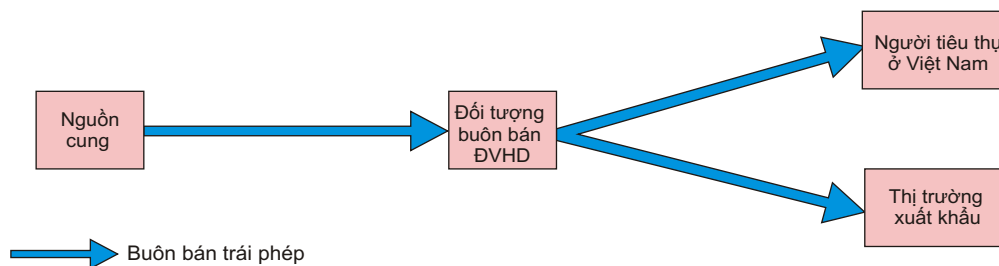
Việc bán đấu giá các loài ĐVHD nguy cấp tịch thu được coi là vô tình tiếp tay cho hoạt động buôn bán trái phép và đây nhanh nguy cơ tuyệt chủng của các loài ĐVHD. Thực trạng này đã và đang diễn ra trong nhiều năm, vô tình biến các cơ quan chức năng bán đấu giá thành người trung gian trong đường dây buôn bán ĐVHD. Bán đấu giá ĐVHD giống như là một biện pháp “đánh thuế” chứ không làm giảm các hoạt động buôn bán ĐVHD trái phép. Không những thế, nó còn góp phần kích thích nhu cầu tiêu thụ loại hàng hoá đặc biệt này. Các cơ quan chức năng nên tích cực hành động nhằm bảo vệ ĐVHD trong tự nhiên và ngăn chặn các hoạt động buôn bán trái phép đang đẩy hầu hết các loại ĐVHD nguy cấp trong khu vực đến bên bờ tuyệt chủng.

Phản thảo luận dưới đây sẽ đề cập đến hiện trạng bán đấu giá ĐVHD, bao gồm cả việc lưu thông tiền tệ, kết nối người tiêu thụ với thợ săn.

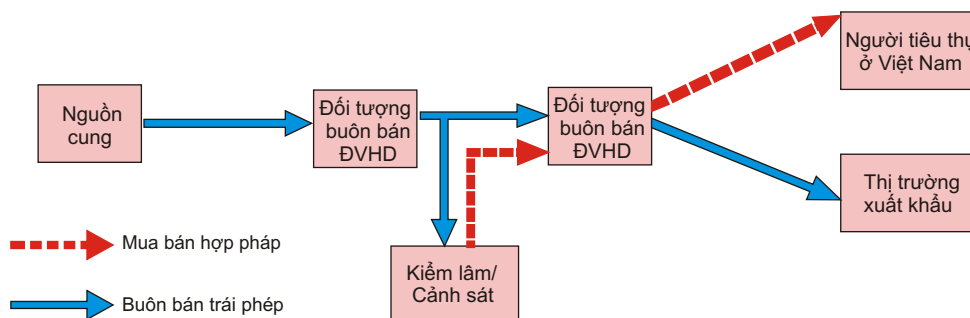
Trường hợp 1: Lộ trình buôn bán thông thường

Sơ đồ này sẽ minh hoạ lộ trình buôn bán trái phép trong trường hợp những đối tượng buôn bán thoát khỏi sự kiểm soát của các cơ quan chức năng.

Trường hợp 2: Lộ trình buôn bán có sự can thiệp của cơ quan chức năng

Trong sơ đồ thứ hai này, những kẻ buôn lậu bị bắt, ĐVHD bị tịch thu và sau đó bán đấu giá.

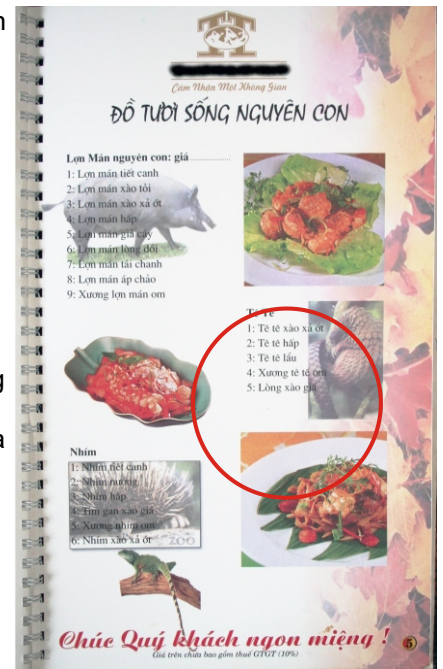
Khi xem xét kỹ hơn dòng luân chuyển ĐVHD trái phép, ta có thể thấy việc các cơ quan chức năng tịch thu và bán đấu giá ĐVHD không hề phá vỡ đường dây buôn bán. Ngược lại, ĐVHD trái phép bị tịch thu sau khi bán đấu giá trở thành nguồn “hợp pháp” và tiếp tục cuộc hành trình đến với đối tượng tiêu thụ.

Vậy việc bán đấu giá ĐVHD tịch thu được có giúp làm giảm tình trạng buôn bán ĐVHD trái phép không? Thực tế một số cá nhân bao gồm cả các cán bộ thực thi pháp luật bảo vệ ĐVHD cho rằng các cơ quan chức năng bán đấu giá ĐVHD là góp phần thúc đẩy quá trình buôn bán thông qua việc tạo điều kiện biến ĐVHD bị săn bắt trái phép trở thành những cá thể được buôn bán hợp pháp.

Khi bán đấu giá ĐVHD tịch thu được, cơ quan chức năng đóng vai trò trung gian trong quy trình mua bán ĐVHD từ rừng đến người tiêu thụ. Sau khi ĐVHD được cơ quan chức năng thanh lý, chúng trở thành hợp pháp, đường dây mua bán ĐVHD tuy bị ngắt quãng, nhưng không hề bị triệt tiêu.

Nếu như hàng lậu bị tịch thu là ma túy, chắc chắn cơ quan chức năng sẽ không lựa chọn hình thức xử lý bán đấu giá. Thế nhưng trong trường hợp ĐVHD tịch thu và bán đấu giá rất cuộc không khác gì việc đánh thuế hàng hoá trái phép và mức thuế này quá nhỏ để có thể ngăn chặn các hoạt động buôn bán ĐVHD trái phép.

Nếu như cơ quan kiểm lâm chỉ là một đơn vị giúp Nhà nước tăng thêm ngân sách, thì có lẽ ai trong số chúng ta cũng có thể hiểu được thực trạng này. Tuy nhiên, trách nhiệm của cơ quan này là bảo vệ ĐVHD và đấu tranh chống nạn buôn bán trái phép thì việc chọn phương án bán đấu giá ĐVHD không hề góp phần chấm dứt các hành vi buôn bán trái phép. Việc bán đấu giá ĐVHD tịch thu được làm tăng áp lực tới các loài ĐVHD nguy cấp do chúng ta đã vô tình kích thích nhu cầu tiêu thụ thông qua việc duy trì hoạt động mua bán các sản phẩm từ ĐVHD nguy cấp, quý hiếm. Điều này làm hạn chế rất nhiều thành công trong công tác quản lý bảo vệ rừng và ĐVHD của cơ quan kiểm lâm.

Tê tê thường được thấy trong thực đơn của các nhà hàng. Thông qua việc tiêu thụ các sản phẩm bất hợp pháp làm từ ĐVHD như tê tê, thực khách đã ủng hộ hành vi săn bắt, buôn bán trái phép

Vấn đề quốc tế: Xuất khẩu ĐVHD được bảo vệ là vi phạm Công ước về buôn bán quốc tế các loài nguy cấp (CITES)

Số phận ĐVHD bị bán đấu giá sẽ đi về đâu? Rất có thể các đối tượng buôn bán sẽ mua lại ĐVHD bán đấu giá rồi xuất lậu qua biên giới, sang Trung Quốc. Tuy nhiên nếu những loài này được liệt kê trong Công ước CITES thì có nghĩa là cần phải có giấy phép của cơ quan quản lý CITES, nếu không là vi phạm công ước. Vậy các cơ quan chức năng có trách nhiệm ngăn chặn tình trạng ĐVHD bị bán đấu giá và vận chuyển lậu ra khỏi Việt Nam – hành vi vi phạm quy định của Công ước quốc tế không?

Trong 2 năm qua, các cơ quan chức năng Việt Nam đã tịch thu và bán đấu giá hơn 33 tấn tê tê. Vậy những con tê tê đó giờ đã đi về đâu? Ở Việt Nam ta hiện chưa có bất cứ trang trại nào được cấp phép nuôi nhốt tê tê.

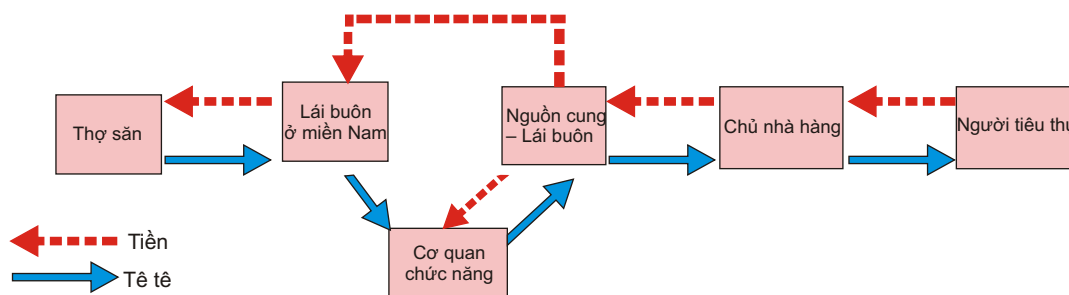
Những loài thường bị bán đấu giá nhưng cần giấy phép xuất khẩu CITES (nếu xuất khẩu) bao gồm kỳ đà, rắn hổ mang, trăn, 19 loại rùa cạn và rùa nước ngọt bản địa.

Luân chuyển tiền tệ: Bán đấu giá ĐVHD có thực sự góp phần vào quá trình buôn bán ĐVHD trái phép?

Giả sử có một con tê tê bị săn bắt từ Vườn quốc gia U Minh Thượng, tỉnh Kiên Giang. Con tê tê này bị vận chuyển tới một nhà hàng ở Hà Nội để làm món ăn theo yêu cầu của một khách hàng. Vị khách này phải trả cho nhà hàng từ 2,2 đến 2,5 triệu đồng/1 kg tê tê. Chủ nhà hàng được trả tiền và tiếp tục yêu cầu người bán cung cấp thêm tê tê, đối tượng này liên lạc với mối hàng ở miền Nam, và yêu cầu vận chuyển một chuyến hàng khác giao tới Hà Nội. Lái buôn ở miền Nam lại tiếp tục liên lạc với các thợ săn ở Kiên Giang để mua hàng với mức giá từ 1,4 triệu đến 1,6 triệu đồng/1 kg tê tê.

Trường hợp 3: Dòng luân chuyển tiền tệ bị ngắt quãng do bị cơ quan chức năng tịch thu và thanh lý

Cũng lấy ví dụ về con tê tê nhưng lần này cơ quan chức năng tịch thu được chuyến hàng tê tê vận chuyển lậu ra Hà Nội.

Ảnh: Leanne Clark

Cũng lấy ví dụ về con tê tê nhưng lần này cơ quan chức năng tịch thu được chuyến hàng tê tê vận chuyển lậu ra Hà Nội.

Nhờ việc thực thi pháp luật hiệu quả, những con tê tê bị tịch thu và chuyển cho cơ quan chức năng xử lý. Tuy nhiên, khi các cơ quan chức năng bán đấu giá tê tê thì ai sẽ mua? Chính là một đối tượng cung cấp khác. Đối tượng này trả tiền cho cơ quan chức năng và chuyển hàng tê tê này lại tiếp tục bị buôn bán.

Cuối cùng, những con tê tê sẽ bị chế biến thành những món ăn trên bàn tiệc ở nhà hàng (có thể ở cùng một nhà hàng kể trên), và chủ nhà hàng lại được trả tiền. Khi hết

tê tê, chủ nhà hàng tiếp tục đặt đơn hàng mới và chu trình từ săn bắt đến tiêu thụ lặp lại. Tiền của người tiêu thụ vẫn tiếp tục đến tay thợ săn, trả tiền cho hành vi săn bắt và buôn bán trái phép.

Qua đây, chúng ta phải thừa nhận rằng bán thanh lý không bảo vệ được các loài ĐVHD và chấm dứt được các hoạt động buôn bán trái phép. Ngược lại, việc bán thanh lý lại vô tình kích thích nhu cầu tiêu thụ các loài ĐVHD mà chúng ta muốn bảo vệ trong tự nhiên.

Chúng tôi khuyến nghị các cơ quan chức năng cân nhắc về tình trạng pháp lý và tầm quan trọng bảo tồn của các loài tịch thu từ các vụ buôn bán. Trong quá trình đưa ra quyết định xử lý động vật tịch thu, cần lưu ý đến các loài quý hiếm, nguy cấp hoặc được xác định là có tầm quan trọng trong công tác bảo tồn.

Chúng tôi khuyến nghị không nên bán đấu giá những loài nguy cấp và những loài ưu tiên bảo vệ khác. Bán đấu giá các loài này chính là góp phần thúc đẩy hành vi buôn bán ĐVHD trái phép thông qua việc bổ sung thêm một bước nữa trong đường dây buôn bán và kích thích nhu cầu tiêu dùng.

Mục tiêu của chúng ta không phải là cấm mọi người ăn ĐVHD, mà là đảm bảo việc buôn bán các loài là hợp pháp và bền vững.

Nhiều cơ quan chức năng như Kiểm lâm, Cảnh sát Môi trường, và các cơ quan nhà nước khác đang rất nỗ lực bảo vệ ĐVHD. ENV đánh giá cao những đóng góp tích cực và trách nhiệm của những cơ quan này đồng thời khuyến khích công chúng cùng chia sẻ trách nhiệm và nỗ lực hơn nữa để chung sức bảo vệ ĐVHD theo đúng tinh thần của pháp luật bảo vệ ĐVHD.

Giải pháp tốt nhất

1. Không bán đấu giá các loài nguy cấp quý hiếm và các loài đang bị đe dọa toàn cầu như tê tê.
2. Lựa chọn đầu tiên khi xử lý các vụ buôn bán ĐVHD trái phép là tìm cơ sở, trung tâm cứu hộ thích hợp cho các loài nguy cấp. Các loài nguy cấp và bị đe dọa toàn cầu nên được chuyển giao tới các trung tâm cứu hộ, sở thú và các trung tâm phi thương mại hợp pháp trước khi xem xét các lựa chọn khác.
3. Trước khi đưa ra quyết định xử lý, cần cân nhắc tầm quan trọng trong bảo tồn của các loài ĐVHD. Nhiều loài không được pháp luật Việt Nam bảo vệ nhưng lại được liệt kê trong danh sách các loài đang bị đe dọa toàn cầu và cực kỳ nguy cấp.
4. Yêu cầu sự giúp đỡ từ các chuyên gia. Trưng cầu hỗ trợ trong quá trình xử lý ĐVHD tịch thu! Không nên ngại việc nhờ người khác giúp đỡ. Sự giúp đỡ từ phía các chuyên gia giúp chúng ta đưa ra những quyết định mạnh mẽ hơn và hiệu quả hơn.
5. Nên hiến tặng các bộ phận và sản phẩm từ ĐVHD cho khoa học, viện bảo tàng hoặc các chương trình giáo dục, hoặc tiêu hủy. Tuyệt đối không nên bán đấu giá các sản phẩm này.
6. Chỉ thả những cá thể động vật khỏe mạnh về tự nhiên. Lựa chọn khu vực thả phù hợp với đặc tính của các loài. Nhìn chung, thả ĐVHD không phải là một lựa chọn tốt nếu không được lên kế hoạch chi tiết và cẩn thận. Rất ít động vật được thả sống sót trong môi trường tự nhiên.

Nếu có bất cứ câu hỏi nào liên quan đến việc xử lý ĐVHD tịch thu, xin vui lòng liên hệ Cục Kiểm lâm (ĐT: 04. 37346408) hoặc Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV qua đường dây nóng 1800 1522. Chúng tôi cố gắng giúp quý vị tìm ra giải pháp cho mỗi trường hợp.

Vụ việc điển hình: 25 tấn tê tê ở Hải Phòng

Cuối tháng 2 và đầu tháng 3 năm 2008, Cục Hải quan Hải Phòng tịch thu 2 chuyến hàng gồm 24.035 kg tê tê đông lạnh và 920 kg vảy tê tê tại cảng Hải Phòng. Số tê tê này bị vận chuyển lậu từ In-đô-nê-xi-a vào Việt Nam bằng đường thủy.

Một số tổ chức bảo tồn và cơ quan thực thi pháp luật và bảo vệ ĐVHD đã kiến nghị nên tiêu hủy số tê tê này. Tuy nhiên, sau nhiều tháng cân nhắc, ngày 29 tháng 8 năm 2008, cơ quan chức năng quyết định bán đấu giá tất cả số tê tê và vảy tê tê cho một thương nhân ở thành phố Hồ Chí Minh.

Có thể cơ quan chức năng đã đưa ra quyết định này dựa trên Điều 44, Nghị định 159/2007/NĐ-CP, cho phép cơ quan chức năng bán đấu giá các loài quý hiếm được xác định là yếu và không thể sống sót.

Thật không may, điều luật này đã vô tình đặt cơ quan chức năng vào vị trí của người buôn bán. Theo quý vị, khi động vật tịch thu bị bán đấu giá, thì ai sẽ là người mua? Chính là những đối tượng buôn bán ĐVHD! Kết quả là, những nỗ lực ngăn chặn nạn buôn bán lại tiếp tay cho hành vi buôn bán trái phép và cơ quan bảo vệ ĐVHD lại mang trên mình hai vai trò mâu thuẫn: vừa là người bảo vệ vừa là người mua bán ĐVHD.

Trong trường hợp đặc biệt này, cuộc mua bán vẫn chưa đi đến kết luận vì cơ quan chức năng vẫn đang quan tâm đến việc người mua ở thành phố Hồ Chí Minh có xuất lậu số hàng ra nước ngoài - vi phạm qui định CITES - hay không.

Một điều thú vị là vụ việc này lại có liên quan tới một vụ việc khác ở In-đô-nê-xi-a xảy ra ngay sau đó. Tại Sumatra, quan chức In-đô-nê-xi-a bất ngờ khám xét một nhà kho và tịch thu 14.224 kg tê tê đông lạnh đã được đóng gói để xuất khẩu. Cơ quan chức năng In-đô-nê-xi-a đã bắt giữ 14 kẻ tình nghi ở thành phố Palembang và tiêu hủy tất cả số tê tê tịch thu được. Tại In-đô-nê-xi-a, ĐVHD thường được tiêu hủy nếu chúng trong tình trạng chết, hoặc ốm yếu và không thể đưa tới vườn thú hoặc trung tâm cứu hộ.

Trường hợp đáng biểu dương của cơ quan chức năng In-đô-nê-xi-a cho thấy nhà chức trách của các nước Châu Á sẵn sàng hi sinh lợi ích kinh tế để củng cố sự nghiêm minh của pháp luật, chấm dứt hành vi buôn bán ĐVHD trái phép.

Nhìn lại một năm không tốt lành đối với loài gấu cũng như các loài ĐVHD được bảo vệ khác

Có thể nói rằng năm qua là một năm không tốt lành đối với các loài ĐVHD nguy cấp ở Việt Nam. Pháp luật được ban hành để bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp, song trên thực tế vẫn tồn tại những quy định mâu thuẫn gây khó khăn cho công tác thực thi pháp luật. Hậu quả là rất nhiều loài ĐVHD nguy cấp, quý hiếm bị biến thành hàng hóa hợp pháp và rơi vào tay những kẻ buôn lậu. Hàng loạt các vụ vi phạm gần đây liên quan đến các loài ĐVHD nguy cấp, quý hiếm như hổ, gấu, cho đến các loài linh trưởng và trăn chính là minh chứng cho thực trạng này. Trên thực tế, ENV đã thống kê được 151 con gấu nuôi nhốt trái phép từ năm 2007, rất nhiều trong số đó đang chờ được đăng ký. Đó là con số sau hơn hai năm chính phủ chính thức nghiêm cấm hành vi bổ sung thêm gấu mới vào trang trại.

Thực tế là sau khi phát hiện những cá thể gấu trái phép, cơ quan chức năng thường lựa chọn phương pháp xử lý dễ dàng hơn: cho phép chủ trang trại đăng ký nuôi chứ không kiên quyết tịch thu gấu và xử phạt đối tượng. Thực trạng này đi ngược lại với tinh thần và mục đích bảo tồn, bảo vệ của pháp luật bảo vệ ĐVHD, đồng thời gửi một thông điệp nguy hiểm đến những đối tượng nuôi nhốt ĐVHD trái phép: "Nếu ông/bà muốn nuôi nhốt một con hổ, gấu hay các loài được bảo vệ khác, tất cả những gì ông/bà cần làm là đăng ký với cơ quan chức năng và nộp một khoản tiền phạt." Có thể thấy rằng thay vì tịch thu động vật và xử phạt nghiêm khắc đối tượng vi phạm để răn đe mọi người không nên nuôi nhốt ĐVHD, cơ quan chức năng đã cho phép đăng ký ĐVHD, mở đường cho nạn săn bắt và buôn bán ĐVHD được bảo vệ tiếp tục gia tăng.

Một cá thể gấu chó được Chi cục Kiểm lâm tỉnh Điện Biên tịch thu từ một người dân trên địa bàn tỉnh.

Ảnh: Tuấn Bendixsen, Quỹ Động vật Châu Á (AAF)

Tuy nhiên, trong những tháng cuối năm vừa qua, chúng ta có thể thấy một số tín hiệu đáng mừng trong nỗ lực bảo vệ gấu.

Tại Điện Biên, sau khi nhận được thông tin từ một người dân, Chi cục Kiểm lâm tỉnh đã tiến hành kiểm tra và nhanh chóng tịch thu cá thể gấu nuôi nhốt trái phép từ một nhà dân và xử phạt chủ nuôi. Con gấu sau đó được chuyển về Trung tâm cứu hộ gấu Vườn quốc gia Tam Đảo.

Tại Hà Nội cũng có một trường hợp đáng mừng trong nỗ lực bảo vệ ĐVHD. Tháng 7 năm 2008, nhờ thông tin của một người dân, phòng Cảnh sát Môi trường tịch thu một con gấu và hai con khỉ mật đồ nuôi nhốt trái phép tại một công ty tư nhân. Gần đây UBND TP. Hà Nội đã ra quyết định tịch thu động vật và xử phạt chủ nuôi vì hành vi nuôi nhốt trái phép ĐVHD.

Mặc dù trong năm vừa qua có tới 10 vụ nuôi nhốt gấu bất hợp pháp không bị tịch thu nhưng hai trường hợp trên đã đánh dấu một bước ngoặt quan trọng trong công tác bảo vệ gấu, hổ và các loài ĐVHD được bảo vệ khác. ENV hoan nghênh quyết định đúng đắn của cơ quan chức năng trong hai vụ việc trên bởi đó là những ví dụ tiêu biểu trong công tác xử lý vi phạm. Cơ quan chức năng đã hiểu rõ bản chất của những hành vi vi phạm liên quan đến ĐVHD và mặc dù họ biết không phải lúc nào cũng có thể dễ dàng tịch thu động vật và xử phạt đối tượng vi phạm song đó là cách duy nhất để ngăn chặn cũng như chấm dứt hành vi nuôi nhốt ĐVHD trái phép.

Bà Nguyễn Văn Anh, Trưởng phòng bảo vệ ĐVHD của ENV cho biết *“Chúng tôi khuyến khích các cơ quan chức năng trên cả nước thể hiện sự nghiêm khắc của mình đối với các hành vi vi phạm pháp luật bảo vệ ĐVHD bằng những hành động thiết thực. Một khi mọi người đều nhận thức rằng mọi vi phạm đều bị xử lý nghiêm minh thì họ sẽ tuân thủ pháp luật và các cá thể gấu, hổ cũng như các loài được bảo vệ khác sẽ có cơ hội sinh tồn trong môi trường tự nhiên”*.

ENV cũng khuyến khích những người đứng đầu cơ quan chức năng của nhà nước có thẩm quyền ra quyết định ủng hộ nỗ lực bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp bằng việc xử phạt nghiêm khắc đối tượng vi phạm, áp dụng pháp luật và hình phạt mạnh mẽ để ngăn chặn những hành vi vi phạm liên quan đến ĐVHD.

Ngành du lịch gấu ở Hạ Long đang lôi kéo khách du lịch nước ngoài vi phạm pháp luật

Trong cuộc điều tra nạn buôn bán gấu trái phép trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh do ENV thực hiện, cán bộ điều tra đã trao đổi với nhân viên làm việc tại các trang trại gấu ở đây và được biết hàng ngày khách du lịch Hàn Quốc và các nước khác đến thăm các trang trại gấu như một phần trong lịch trình tham quan vịnh Hạ Long của họ. Khi đến thăm trang trại gấu, khách du lịch đã được tận mắt chứng kiến cảnh chích hút mật gấu, uống rượu mật gấu và mua sản phẩm mật gấu. Các nhân viên này cũng cho biết thường thì mỗi du khách mua tới 10 cc mật gấu.

Tháng 8 vừa qua, ENV đã tiến hành điều tra, giám sát tại công của ba trại gấu ở tỉnh Quảng Ninh trong bốn ngày và quan sát thấy 40 xe khách gồm gần 700 khách du lịch vào thăm các trại gấu này. Phần lớn các khách du lịch ở đây là khách Hàn Quốc và cũng được nhân viên người Hàn Quốc đón tiếp tại trang trại.

ENV đề nghị Ủy ban Nhân dân tỉnh Quảng Ninh đóng cửa các trang trại gấu chuyên khai thác mật gấu trái phép phục vụ khách du lịch, đặc biệt là khi các trang trại gấu này chỉ nằm cách Di sản Văn hóa thế giới Vịnh Hạ Long vài kilômét.

Văn bản pháp luật bảo vệ gấu

Nghị định 32/2006/NĐ-CP ban hành tháng 3/2006 của Thủ tướng Chính phủ chia các loài ĐVHD được bảo vệ thành hai nhóm: nhóm 1B là nhóm các loài nghiêm cấm khai thác, sử dụng vì mục đích thương mại dưới mọi hình thức. Theo đó, việc mua bán, sở hữu và quảng cáo bán mật gấu đều là những hành vi bị pháp luật nghiêm cấm.

Biển quảng cáo bán mật gấu bên ngoài một nhà dân ở thành phố Đà Nẵng. Quảng cáo bán mật gấu là vi phạm pháp luật và trong phần lớn các vụ tương tự, biển quảng cáo bán mật gấu đều được dỡ bỏ sau những nỗ lực nâng cao nhận thức.

Chỉ tính riêng trong năm 2008, phòng Bảo vệ ĐVHD của ENV đã thống kê được 52 vụ vi phạm liên quan đến nuôi nhốt gấu trái phép trong đó phần lớn là thông tin nhận được từ công chúng. Ngoài ra, có khoảng 7 vụ vi phạm liên quan đến vận chuyển và buôn bán gấu trái phép, khoảng 27 vụ liên quan đến quảng cáo bán mật gấu và 61 vụ trưng bày hoặc quảng cáo trên thực đơn rượu tay gấu hoặc rượu mật gấu trong các nhà hàng.

Ngày 29/09/2008, Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn ban hành Quyết định số 95/2008/QĐ-BNN về quản lý gấu nuôi. Quyết định này góp phần củng cố những quy định về nghiêm cấm săn bắt, mua bán gấu, bộ phận cơ thể gấu và các sản phẩm làm từ gấu. Quyết định này cũng nghiêm cấm việc nuôi nhốt gấu chưa đăng ký và quy định yêu cầu về chuồng trại và điều kiện nuôi nhốt gấu đã đăng ký.

Quý vị có thể tải Quyết định trên theo đường link dưới đây:

http://envietnam.org/ENV_Resource_Library/ENV_Educational_Resources_and_Publication/Law_library/Law_article_2008/Decision_95_BNN_on_management_of_captive_bears_Oct_21_2008.pdf

Những trần trở thường ngày

Giải đáp những thắc mắc, trần trở từ các cán bộ kiểm lâm và cán bộ các cơ quan, ban ngành chức năng khác có liên quan đến bảo tồn ĐVHD.

Liệu việc thả ĐVHD bị buôn bán trở lại tự nhiên có giúp tăng đa dạng sinh học?

Không! Việc thả những cá thể ĐVHD đã từng bị bắt và buôn bán trở lại rừng có thể gây ra những tác động tiêu cực đến đa dạng sinh học như tăng nguy cơ lây lan dịch bệnh và tăng số con săn mồi vào một hệ sinh thái vốn đã cân bằng trước đó. Những con vật này thường vô cùng sợ hãi và ở trong tình trạng sức khỏe rất tồi tệ lúc bị thu giữ. Khi được thả, những con vật này có rất ít khả năng thích nghi với môi trường mới. Chúng phải đi tìm thức ăn, tránh kẻ thù, tìm chỗ ẩn nấp, nghỉ ngơi. Phần lớn trong số chúng đều bị bắt hoặc giết không lâu sau khi được thả. Khi con người can thiệp vào tiến trình tự nhiên, trừ khi được lên kế hoạch và tiến hành cẩn thận, thì thường đem lại kết quả tiêu cực.

Ở một nước châu Á, hàng nghìn con rắn ráo sau khi bị thu giữ đã được thả về rừng. Thoạt nghe thì dường như đó là một việc tốt nhưng số rắn này lại đi săn nhưng con chim nhỏ và các loài thú khác. Thả hàng nghìn con rắn mồi đói khát vào một khu rừng thì rõ ràng là “lợi bất cập hại”.

Cá thể cầy vòi hương nhìn qua cũi sắt sau khi được tịch thu ở Hải phòng

Nuôi nhốt ĐVHD phải chăng là một ý kiến hay vì nó góp phần bảo tồn đa dạng sinh học?

Bảo tồn nguồn gen của các loài động vật có nguy cơ tuyệt chủng và không còn khả năng tồn tại trong tự nhiên là một đề xuất hay. Nhiều người cho rằng đây là hy vọng sống duy nhất của một số loài. Tuy nhiên có sự khác nhau cơ bản giữa việc nhân nuôi nhằm mục đích bảo tồn nguồn gen và việc nuôi nhốt nhằm mục đích

thương mại. Trong khi đó ở Việt Nam, chúng ta hay bị lẫn lộn giữa hai khái niệm đó. Trên thực tế, việc nuôi thương mại thường chú trọng vào sản lượng (số lượng cá thể được sinh ra) chứ không phải là bảo tồn nguồn gen hay thả lại tự nhiên. Trong nuôi thương mại, bảo vệ đặc tính gen không phải là mối quan tâm của chủ nuôi. Ngoài ra, các con vật sinh ra trong điều kiện nuôi nhốt thường khó thích nghi và sống sót sau khi được thả lại tự nhiên. Hơn thế nữa, việc sinh sản và buôn bán các loài động vật có nguy cơ tuyệt chủng cũng kích thích nhu cầu tiêu dùng, từ đó làm tăng mối đe dọa đối với các loài động vật trong tự nhiên vì nạn săn bắt cũng tăng theo.

Còn cá sấu? Việc nuôi cá sấu có giúp chúng ta thả loài này vào tự nhiên?

Đúng thế! Cá sấu đã từng tuyệt chủng trong tự nhiên ở Việt Nam. Một kế hoạch tỉ mỉ, kiểm tra nguồn gen và chương trình thả lại và giám sát khá tốn kém đã giúp một số cá sấu Xiêm đã được thả về Vườn Quốc gia Cát Tiên. Tuy nhiên, đa số cá sấu Xiêm ở các trang trại của Việt Nam đều là con cháu của cá sấu bị bắt trộm từ tự nhiên của Việt Nam hoặc Campuchia. Như chúng ta đã biết, hoạt động buôn bán động vật có nguy cơ tuyệt chủng kích thích nhu cầu tiêu dùng và “xóa sổ” các cá thể còn lại trong tự nhiên. Cá sấu cũng không thoát khỏi tình cảnh đó. Phong trào nuôi cá sấu gần như đã quét sạch cá sấu trong phạm vi sinh sống của chúng.

Để các chủ trang trại thu mua ĐVHD từ săn bắt, buôn bán trái phép và nhân nuôi động vật để bảo tồn chúng không phải là một hướng đi phù hợp để bảo tồn ĐVHD. Hình thức bảo tồn ít tốn kém nhất, hiệu quả nhất là tiến hành bảo tồn ngay tại môi trường sinh sống tự nhiên của chúng.

Là một cán bộ kiểm lâm, tôi đã nỗ lực rất nhiều nhưng dường như tôi không được khuyến khích lắm. Nhiều người có vẻ như không muốn tôi làm việc quá hăng hái. Làm sao chúng ta có thể cải thiện được vấn đề bảo vệ ĐVHD khi những cá nhân như tôi chưa được tạo điều kiện tối đa?

Để khuyến khích các cán bộ làm việc trong công tác quản lý, bảo vệ, bảo tồn thiên nhiên các cơ quan chức năng cần phải có sự “cải thiện” cơ chế khuyến khích cán bộ. Chúng ta cần phải tiến tới một hệ thống quản lý dựa trên hiệu quả công việc mà ở đó những người làm tốt công việc được thăng chức và trao thêm trách nhiệm cũng như cơ hội thăng tiến. Những người yếu kém cần phải được đào tạo lại hoặc đào thải. Các cán bộ quản lý phải nhận thức được rằng họ hoặc là phải thay đổi, hoặc sẽ bị tụt lại so với xu thế phát triển hiện đại hóa của đất nước.

Hãy liên hệ với Đội đặc nhiệm Cục Kiểm lâm khi gặp khó khăn

Nếu gặp khó khăn trong việc xử lý vi phạm liên quan đến các loài được bảo vệ trong nhóm 1B - Nghị định 32 do đối tượng của vụ việc được “bảo hộ”, hoặc nếu muốn thông báo các hành vi tham nhũng liên quan đến các vụ vi phạm về rừng, hãy liên lạc với Đội Kiểm lâm đặc nhiệm của Cục Kiểm lâm để nhận được trợ giúp. ĐT: (04) 37346408

Hợp tác Quốc tế ngăn chặn nạn buôn bán ĐVHD

Mạng lưới thực thi pháp luật ngăn chặn nạn buôn bán ĐVHD tại các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN WEN) được thành lập từ năm 2005 với mục tiêu tăng cường hợp tác giữa các cơ quan thực thi pháp luật tại các quốc gia Đông Nam Á trong nỗ lực chống lại tội phạm ĐVHD.

Buôn bán ĐVHD trái phép là một ngành kinh doanh mang lại nguồn lợi kinh tế to lớn và hiện đang ngày càng phát triển trên phạm vi toàn thế giới. Mặc dù, những nỗ lực của mỗi quốc gia trong việc ngăn chặn và kiểm soát hoạt động buôn bán trái phép là rất cần thiết nhưng nếu chỉ dừng lại ở phạm vi từng quốc gia thì những nỗ lực đó rất khó đạt được kết quả cuối cùng. Những đối tượng buôn bán trái phép và các tổ chức tội phạm thường hoạt động vượt ra ngoài phạm vi biên giới quốc gia. Chính vì vậy, nỗ lực ngăn chặn nạn buôn bán ĐVHD trái phép rất cần sự hợp tác chặt chẽ của các cơ quan chức năng giữa các nước.

Ở Việt Nam, nguồn cung cấp ĐVHD từ nước ngoài thường được vận chuyển qua biên giới từ Campuchia và Lào bằng đường bộ hoặc đường biển. Chỉ một số ít trong số này được tiêu thụ trong nước còn chủ yếu là xuất sang Trung Quốc. Một số chuyên gia cho rằng, Việt Nam là “cửa sau”, cung cấp nguồn ĐVHD sang Trung Quốc. Một lô hàng tê tê có nguồn gốc từ đảo Sulmatra (In-đô-nê-xi-a) có thể sẽ được vận chuyển qua 6 quốc gia trước khi tới Trung Quốc. Khi thường bị buôn lậu từ Lào vào các trang trại ở Việt Nam, sau đó được “phù phép” trước khi xuất khẩu sang Hồng Kông hay Trung Quốc và từ đó, lại được tái xuất sang Mỹ và Châu Âu. Hồ từ Campuchia, Myanmar và Thái Lan cũng bị buôn lậu vào Việt Nam để nuôi nhốt tại các trang trại hoặc để nấu cao. Ngoài ra, một số đối tượng người Việt Nam hiện cũng đang bị tình nghi tham gia vào mạng lưới buôn lậu sừng tê giác từ Nam Phi. Một số loài khác như kỳ đà, rắn, rùa nước ngọt và các loài ĐVHD khác bị vận chuyển trái phép từ Lào, Campuchia sang và trung chuyển lậu qua Việt Nam gần như hằng ngày. Đây thực sự là một vấn đề toàn cầu chứ không có ranh giới nào cả.

Cuộc chiến ngăn chặn các tội phạm ĐVHD đòi hỏi sự thực thi pháp luật hiệu quả tại mỗi quốc gia nhằm truy bắt những kẻ buôn lậu, ngăn chặn các hành vi buôn lậu và giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ ĐVHD. Tuy nhiên, những nỗ lực này cũng cần được thực thi trên quy mô quốc tế và tạo điều kiện cho cơ quan thực thi pháp luật của các nước hợp tác thường xuyên. Chúng ta cần nhận thức rõ sự cần thiết phải chia sẻ thông tin điều tra về các vụ việc có tính chất xuyên quốc gia và hợp tác toàn diện trong quá trình điều tra nhằm giúp các quốc gia thành viên khối ASEAN loại trừ các mạng lưới tội phạm lớn.

Dưới đây là một số vụ việc điển hình thể hiện sự hợp tác xuyên quốc gia.

Vụ tịch thu tê tê ở Hải Phòng là đầu mối phát hiện tê tê tại một nhà kho ở In-đô-nê-xi-a

Vào cuối tháng 2 và đầu tháng 3 năm 2008, Cục Hải quan Tp. Hải Phòng đã phát hiện và tịch thu 2 lô hàng hơn 24 tấn vẩy tê tê và thịt tê tê đông lạnh vận chuyển trái

phép từ In-đô-nê-xi-a. Dựa trên các chứng từ do Cục Hải quan Tp. Hải Phòng cung cấp thông qua ENV và Hiệp hội Bảo tồn ĐVHD (WCS) ở In-đô-nê-xi-a, Cục Cảnh sát điều tra tội phạm In-đô-nê-xi-a đã bắt ngờ khám xét kho hàng của một đối tượng bị tình nghi buôn bán ĐVHD trái phép ở thành phố Palembang, miền Nam Sumatra, In-đô-nê-xi-a và phát hiện 14 tấn tê tê đã đánh vẩy được đóng kiện là cá đông lạnh. Cơ quan điều tra đã bắt giữ 14 đối tượng tình nghi liên quan tới vụ việc. Tiếp đó, cảnh sát In-đô-nê-xi-a còn phát hiện thêm một kho hàng khác chứa rất nhiều vẩy tê tê. Theo luật pháp In-đô-nê-xi-a, các đối tượng vi phạm có thể sẽ phải chịu mức án tù lên tới 5 năm và mức phạt hành chính tương đương 170 triệu đồng Việt Nam cho hành vi buôn lậu tê tê.

Đây là một ví dụ điển hình về sự hợp tác hiệu quả giữa các cơ quan chức năng Việt Nam và In-đô-nê-xi-a trong việc phát hiện mạng lưới lớn buôn bán tê tê và bắt giữ các đối tượng liên quan. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1090, 1100*)

Mỹ: món quà hổ nhồi bông dẫn đến án phạt và điều tra hình sự

Tháng 12 năm 2007, cơ quan hải quan Sân bay quốc tế San Francisco (Mỹ) phát hiện và tịch thu một con hổ nhồi bông. Con hổ nhồi bông này được vận chuyển từ Tp. Hồ Chí Minh đến Mỹ để làm quà tặng cho một người Mỹ gốc Việt. Người nhận món quà nói trên đã thú nhận trước Tòa án Mỹ và chịu mức phạt 5,000 USD (tương đương 86 triệu VND) đồng thời giao nộp con hổ nhồi bông cho Cơ quan bảo tồn hổ. Với sự hỗ trợ của ENV, Cơ quan Bảo tồn ĐVHD và Động vật biển của Mỹ đã liên hệ với Tổng Cục Hải quan Việt Nam và Cục Cảnh sát Môi trường để tiếp tục điều tra vụ việc. Trong trường hợp này, sự hợp tác giữa cơ quan chức năng 2 nước Việt Nam và Mỹ sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho việc xác định nguồn gốc của con hổ này cũng như người đã gửi con hổ nhồi bông sang Mỹ. Hơn nữa, việc điều tra này có thể sẽ giúp phát hiện thêm các trường hợp vi phạm liên quan đến buôn bán hổ cũng như các loài có nguy cơ bị tuyệt chủng khác ở Việt Nam và các nước láng giềng. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1207*)

Một trong 2 cá thể hổ được phát hiện vào tháng 1 năm 2008 tại Hà Nội. Đối tượng vi phạm chỉ phải chịu án treo và một khoản tiền phạt nhỏ. Vụ việc này cho thấy các hình phạt quá nhẹ để có thể răn đe tội phạm

Một chiến hạm Hải quân Philippin khám xét một tàu đánh cá có đăng ký của tỉnh Quảng Ngãi và phát hiện 101 mẫu vật đồi mồi.

Ảnh: WWF, Philippin

Hải quân Philippin bắt giữ vụ vận chuyển đồi mồi

Vào tháng 8, Đội tuần tra Hải quân Phi-lip-pin đã bắt giữ một tàu đánh cá của Việt Nam tại đảo Palawan và phát hiện hơn 100 con rùa biển đã chết được cất giấu trong khoang tàu. Cơ quan chức năng Phi-lip-pin đã bắt giữ thuyền trưởng và 12 ngư dân Việt Nam. Tất cả 13 ngư dân này đã bị khởi tố hình sự và hiện đang bị tạm giam ở Phi-lip-pin. Với sự hỗ trợ từ Quỹ Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế (WWF) tại Phi-lip-pin và ENV, cơ quan chức năng Phi-lip-pin đã chuyển giao thông tin liên quan đến vụ việc cho Cục Bảo vệ nguồn lợi thủy sản, Cục Cảnh sát Môi trường, các cơ quan Hải quân ở Việt Nam và Chi cục Bảo vệ nguồn lợi thủy sản tỉnh Quảng Ngãi, nơi tàu đánh cá nói

trên được đăng ký cấp phép. ENV đã đề nghị các cơ quan chức năng ở Quảng Ngãi nâng cao nhận thức về pháp luật cho các ngư dân ở địa phương, giúp họ hiểu được việc đánh bắt và giết mổ rùa biển tại các đảo ở Phi-lip-pin là vi phạm pháp luật nước này. Người vi phạm chắc chắn sẽ bị truy cứu trách nhiệm hình sự và có thể bị tù giam. Vụ việc hiện vẫn đang được điều tra, làm rõ thêm. (*Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1372*)

Thông tin khu vực

Ấn Độ: Chính quyền địa phương tịch thu ba con gấu từ tin báo của quần chúng

Cuối tháng 9, cơ quan bảo vệ ĐVHD Ấn Độ đã tịch thu ba con gấu bất hợp pháp tại Tamil Nadu sau khi một tờ báo đăng mẫu quảng cáo kêu gọi cộng đồng thông báo các vi phạm về buôn bán, nuôi nhốt gấu bất hợp pháp. Cơ quan điều tra cũng đã bắt giữ ba đối tượng tình nghi và khởi tố vụ án. Gấu là loài ĐVHD được bảo vệ trong Luật Bảo vệ ĐVHD ban hành năm 1972 của Ấn Độ. Vì vậy, sở hữu, buôn bán gấu và các bộ phận của gấu là vi phạm pháp luật.

Vụ việc nêu trên là một ví dụ điển hình cho thấy sự tham gia của cộng đồng có vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ các cơ quan chức năng đấu tranh chống các tội phạm về ĐVHD. Đồng thời, đây cũng là một tín hiệu đáng mừng cho thấy các cơ quan chức năng của Ấn Độ đã thực thi pháp luật bảo vệ ĐVHD một cách nghiêm minh thông qua việc bắt giữ và khởi tố các đối tượng nuôi nhốt, sở hữu gấu trái phép.

Nguồn: *Indian Express* ngày 30/9/2008

Trung Quốc: Bị kết án vì đăng tải ảnh hổ giả

Vào cuối tháng 9, Các cơ quan chức năng tỉnh Thiểm Tây đã kết án một người dân 30 tháng tù giam vì tội danh làm giả một bức ảnh chụp một cá thể hổ rất quý hiếm trong tự nhiên ở miền Nam Trung Quốc để nhận giải thưởng. Tháng 10 năm ngoái, người đàn ông này đã chụp ảnh con hổ từ một tranh áp phích và gửi ảnh tham dự giải thưởng chụp ảnh hổ trong tự nhiên do cơ quan chức năng địa phương phát động và đã đoạt giải. Tuy nhiên bức ảnh giả này đã nhanh chóng bị phát hiện khi các cư dân mạng nhận ra áp phích đó.

Hổ Nam Trung Quốc (*Panthera tigris amoyensis*) được

coi là một trong mười loài động vật nguy cấp, quý hiếm nhất thế giới. Theo các nhà khoa học thì hiện chỉ còn khoảng 20 cá thể loài này còn sót lại trong tự nhiên.

Một phân loài khác là hổ Đông Dương (*Panthera tigris corbetti*) có phân bố ở Việt Nam. Theo một số nhà khoa học, Việt Nam chỉ còn chưa đầy 100 cá thể hổ trong tự nhiên.

Hổ bị đe dọa bởi nạn săn bắt và buôn bán để lấy các bộ phận làm thuốc cổ truyền. Da hổ, răng hổ, móng vuốt hổ, phần ức hổ đều rất có giá trị làm đồ trang sức và trang trí.

Nguồn: *China View.cn* ngày 27/9/2008

Quốc tế: Buôn bán ĐVHD trên mạng - vấn đề mới nổi cộm

Các cơ quan chức năng của Việt Nam đang phải đối mặt với loại thị trường mới buôn bán ĐVHD trái phép là mạng Internet. Xu hướng sử dụng Internet như một công cụ và thị trường cho việc quảng cáo, buôn bán ĐVHD đang ngày càng gia tăng do ngày càng có nhiều người truy cập mạng. Trong 3 năm qua, ENV đã ghi nhận 15 trường hợp quảng cáo các sản phẩm từ ĐVHD như mật gấu, các sản phẩm từ hổ và các loài động vật được bảo vệ khác đăng tải trên các diễn đàn, trang web cá nhân và các trang web công cộng. Trong khi tỷ lệ thành công của việc khuyến khích các quản trị trang web dỡ bỏ quảng cáo bất hợp pháp là gần như 100% thì việc xử lý vi phạm này chỉ chiếm một tỷ lệ rất nhỏ. Hơn nữa, điều quan trọng là không nên chỉ dừng lại ở việc xử lý các quản trị trang web mà cần phải xử lý nghiêm các đối tượng đã đăng tin rao bán trên mạng.

Ở một số nước trong khu vực, các cơ quan chức năng đã bắt đầu xử lý các đối tượng rao bán ĐVHD qua mạng. Chẳng hạn, ở Malaysia, vào giữa tháng 11 vừa qua, cơ

Hình ảnh nòng luộc nanh và vuốt hổ do lực lượng cảnh sát tịch thu tại tỉnh Quảng Ninh vào tháng 9 năm 2008.

Ảnh: Vũ Trung, PC16 Quảng Ninh.

quan chức năng đã bắt giữ một người bán trăn sau khi đóng giả làm người mua hàng, sắp xếp được một cuộc hẹn và tịch thu được nhiều trăn, rấn giấu trong xe của ông ta.

Theo một nghiên cứu độc lập về các hành vi vi phạm luật pháp bảo vệ ĐVHD trên mạng do Quỹ Quốc tế Bảo vệ Động vật (IFAW) tiến hành năm 2008, chỉ trong vòng 6 tuần mà có tới hơn 7.000 cá thể ĐVHD và các sản phẩm được rao bán trên 183 trang web tại 11 nước.

Nguồn: *The Star* ngày 21/11/2008 và *PR Newswire* ngày 20/11/2008

Cuộc chiến với những cái bẫy

Theo một bài báo đăng trên tờ báo mạng NST online, Cơ quan Bảo tồn ĐVHD và Vườn quốc gia Malaysia tuyên bố không khoan dung đối với hành vi đặt bẫy. Khoảng 500 cái bẫy đã được phát hiện tại Vườn Quốc gia nổi tiếng của Malaysia là Taman Negara vào tháng 11. Hàng nghìn bẫy khác ở các khu rừng trên khắp bán đảo Malaysia cũng đã được thu giữ và phá bỏ trong một chiến dịch tương tự tiến hành đầu năm nay. Tại Terengganu, một thợ săn đã bị bắt quả tang đang đặt bẫy và đã chịu mức phạt 4,2 triệu đồng, trong khi một người khác phải chịu hình phạt 6 tháng tù giam với hành vi tương tự. Ở Perak, một thợ săn bị bắt quả tang đặt bẫy và bị phạt 51 triệu đồng.

Cơ quan chức năng Malaysia tỏ ra rất cứng rắn trong việc truyền tải thông điệp rằng: chỉ cần sở hữu một cái bẫy và có ý định đặt bẫy cũng là vi phạm và có thể bị xử phạt.

Ở Việt Nam, sử dụng bẫy để săn bắt ĐVHD cũng là hành vi khá phổ biến. Rất nhiều ĐVHD đang bị buôn bán bị thương do sập bẫy. Trong khi đó, theo một nhà khoa học đã dành rất nhiều thời gian nghiên cứu trong rừng thì “một vài khu vực bảo tồn của Việt Nam có nhiều bẫy đến nỗi

khó có con vật nào có thể thoát được.”

Lãnh đạo các khu bảo tồn cần đốc thúc các cán bộ kiểm lâm tích cực hơn nữa trong việc gỡ bỏ bẫy trong rừng và quan trọng hơn là cần bắt giữ những kẻ mang các “dụng cụ săn bắt” (trong đó có bẫy) trong khi đi tuần tra.

Nguồn: *NST online* ngày 13/11/2008

Tịch thu ĐVHD tại một vườn thú tư nhân

Đầu tháng 12, cơ quan Bảo tồn ĐVHD và vườn quốc gia Malaysia đã tịch thu ba cá thể hổ con đã chết, hai con trăn và một con cá sấu tại một vườn thú tư nhân ở Johor. Số ĐVHD này bị thu giữ do chủ nuôi không xuất trình được giấy phép chứng minh nguồn gốc hợp pháp. Chủ nuôi không thông báo và chứng minh được ngày sinh của ba con hổ con theo luật định. Còn 2 con trăn bị bắt giữ vì chủ nuôi chỉ xuất trình giấy phép đăng ký gây nuôi của 10 cá thể, trong khi tổng số trăn phát hiện là 12 con.

Ở Việt Nam, hiện cũng ghi nhận số lượng vườn thú tư nhân ngày càng tăng. Thực tế luật pháp cho phép mở các vườn thú tư nhân này nhằm phát triển du lịch và giáo dục, nâng cao nhận thức cộng đồng. Tuy nhiên, phần lớn những cơ sở này đều thu nhận động vật có nguồn gốc không rõ ràng, chỉ một số ít được tuân thủ theo trình tự điều tra và thực thi pháp luật để chắc chắn rằng đó là những cá thể có nguồn gốc hợp pháp.

Nguồn: *The Star* ngày 5/12/2008

Tịch thu da báo

Trong tháng 8 và đầu tháng 9, Các cơ quan chức năng của Ấn Độ đã tịch thu tổng cộng 27 bộ da báo, nâng tổng số da tịch thu được của năm 2008 tính tới thời điểm này là 120 bộ. Số da này được tịch thu từ những tên săn trộm và buôn lậu. Cũng theo các cơ quan thực thi pháp luật của Ấn Độ, thì các đối tượng này có liên quan đến mạng lưới tội phạm có tổ chức ở Ấn Độ, Nepal và Trung Quốc.

Nguồn: *Time of India* ngày 13/9/2008

Con mèo rừng do Phòng Cảnh sát Môi trường tịch thu từ một nhà hàng ở Hà Nội sau khi nhận được thông tin từ một du khách nước ngoài.

Ảnh: Rik Thornecliff-

Ghi chú: Các cán bộ lãnh đạo của các vườn quốc gia, khu bảo tồn, nếu đơn vị của quý vị đang tiến hành các chiến dịch ngăn chặn nạn săn bắt động vật, hãy gửi cho chúng tôi các số liệu thống kê mà quý vị thu thập được, chúng tôi sẽ sử dụng làm ví dụ điển hình nêu gương cho các đơn vị khác.

Hồ sơ vi phạm

Hồ sơ các vụ vi phạm pháp luật bảo vệ ĐVHD lưu giữ thông tin về các vụ vi phạm do Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV tiếp nhận từ nhiều nguồn tin khác nhau trong một khoảng thời gian nhất định. Dựa vào những thông tin này, ENV đã phát hành Bản tin về nạn buôn bán ĐVHD và gửi tới Ủy ban Nhân dân (UBND) ở 63 tỉnh thành trên cả nước, các cơ quan chức năng cũng như các đại biểu quốc hội và các cơ quan Trung ương quan tâm hoặc có trách nhiệm bảo vệ ĐVHD.

Các trường hợp thực thi pháp luật tiêu biểu nhất

Trong Bản tin này, ENV ghi nhận những nỗ lực thực thi pháp luật hiệu quả nhất của cơ quan chức năng trong quá trình xử lý các vụ việc vi phạm. Trong các trường hợp sau, cơ quan chức năng đã có những hành động kịp thời, áp dụng những biện pháp thực thi pháp luật hiệu quả, có tính giáo dục, răn đe cao. Hầu hết các vụ việc đều liên quan đến các loài ĐVHD cực kỳ nguy cấp, quý hiếm và các cơ quan chức năng đã có biện pháp xử lý hợp lý với động vật và các sản phẩm tịch thu được.

ENV nhiệt liệt hoan nghênh đóng góp tích cực của các cơ quan chức năng trong cuộc chiến bảo vệ ĐVHD của Việt Nam.

Trường hợp 1: Gấu tịch thu ở tỉnh Điện Biên

Tháng 9 năm 2008, ngay sau khi phát hiện một con gấu chó bị nuôi nhốt trái phép ở một nhà dân trên địa bàn thành phố Điện Biên, Chi cục Kiểm lâm tỉnh đã tịch thu cá thể động vật và xử phạt chủ hộ 8 triệu đồng. Sau đó, cá thể gấu được chuyển giao cho Trung tâm Cứu hộ Gấu ở Vườn Quốc gia Tam Đảo.

(Thông tin được lưu trong hồ sơ số 1397)

Trong vụ việc này, cơ quan chức năng đã hành động hiệu quả và kịp thời khi quyết định tịch thu cá thể động vật chưa đăng ký. Như vậy, chủ nuôi gấu vừa bị xử phạt 8 triệu đồng, lại vừa mất toàn bộ số tiền đầu tư mua và nuôi gấu. Hơn nữa, việc đài báo đưa tin nhiều về vụ việc này cũng giúp thông điệp trên được truyền tải mạnh mẽ hơn. Cá thể gấu tịch thu đã được chuyển giao tới Trung tâm Cứu hộ Gấu hợp pháp.

Trường hợp 2: Hành động cương quyết giúp giải cứu một cá thể rùa quý hiếm do một ngư dân bắt được

Thành công tiêu biểu thứ hai thuộc về các cán bộ kiểm lâm T.p Sơn Tây, Hà Nội. Ngay khi nhận được tin một ngư

dân địa phương đã bắt được cá thể Giải quý hiếm cuối cùng còn tồn tại trong tự nhiên (*Rafetus swinhoei*) tại hồ, Hạt Kiểm lâm Sơn Tây, Hà Nội phối hợp với lực lượng công an và chính quyền địa phương lập tức tới địa bàn. Sau một vài cản trở ban đầu, cơ quan chức năng đã nghiêm khắc thi hành luật pháp, yêu cầu ngư dân giao nộp rùa để thả về môi trường sống tự nhiên của nó.

Trong vụ việc này, cơ quan chức năng đã kiên quyết từ chối yêu cầu bồi thường hàng chục triệu đồng của người đánh cá để thả con rùa mà anh ta bắt được. Sau một ngày dài tranh luận, thuyết phục và giáo dục nâng cao nhận thức, người dân đánh cá đã tự nguyện giao nộp cá thể rùa cho cơ quan chức năng mà không cần phải áp dụng biện pháp cưỡng chế. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1470).

Hình ảnh một trong những cá thể rùa Hoàn Kiếm (*Rafetus swinhoei*) cuối cùng trên thế giới sau khi bị một ngư dân địa phương bắt ở một hồ nằm phía tây thành phố Hà Nội. Sau đó cá thể rùa này đã được thả lại môi trường sống tự nhiên của mình.

Các vụ buôn bán bị bắt giữ

An Giang

Trong tháng 8, lực lượng kiểm lâm huyện An Phú đã tịch thu 1.018 kg ĐVHD bao gồm rắn hổ mang, ba ba và kỳ đà được thuê chở trên nhiều xe gắn máy. Đây là số ĐVHD của một người dân ở thị trấn An Phú đang được vận chuyển đi tiêu thụ ở tỉnh lân cận.

Toàn bộ số ĐVHD này đã được thả về tự nhiên (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1380).

Đà Nẵng

Lực lượng kiểm lâm Tp. Đà Nẵng phối hợp với Phòng Cảnh sát Môi trường tiến hành kiểm tra các nhà hàng trên địa bàn. Kết quả là 2 con khỉ, 34 con kỳ nhông (trong đó có 9 con còn sống và 25 con đông lạnh), 1 tay gấu ngâm rượu, 2 bình rượu ngâm hươu sao, 1 bình rượu ngâm mèo rừng và 1 bình rượu kỳ đà đã được tịch thu. Những cá thể sống sau đó được thả vào rừng, còn số động vật chết được tiêu hủy. Cơ quan chức năng đã xử

“Buôn bán ĐVHD và các bộ phận của chúng là vi phạm pháp luật.”

Cảnh sát Môi trường Đà Nẵng tịch thu thịt cầy và lợn rừng từ một nhà hàng trên địa bàn tỉnh vào tháng 7 năm 2008

Ảnh: Bá Công - Cảnh sát Môi trường Đà Nẵng

phạt hành chính các nhà hàng tổng cộng 2.9 triệu đồng (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1088, 1161, 1196).

Đắk Lắk

Tháng 10 vừa qua, Hạt Kiểm lâm huyện Krông Bông đã phối hợp với công an địa phương và Ủy ban nhân dân xã tiến hành kiểm tra một nhà dân và thu giữ 33kg thịt đông lạnh (bao gồm 26 kg thịt cầy, 7 kg don) và một số lượng ĐVHD còn sống gồm 50 con don, 3 con cầy, một con nhím và một con lợn rừng. Tất cả số thịt đều được tiêu huỷ, số động vật còn sống được thả về Vườn Quốc gia Chu Yang Sin. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1424).

Trong tháng 11 Phòng Cảnh sát Môi trường- Công an tỉnh Đắk Lắk bắt ngờ kiểm tra nhà hàng Sông Mã, Tp. Buôn Ma Thuột và thu giữ được 20,9 kg động vật hoang dã, trong đó có 1 con tê tê, 2 con cầy hương, 4 con cầy vòi hương, 2 con ba ba, 1 con gà rừng. Số động vật này đã được thả về Vườn quốc gia Yok Don. Chủ nhà hàng Sông Mã bị xử phạt hành chính 15 triệu đồng (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1462).

Hải Dương

Trong tháng 10, cơ quan chức năng tỉnh Hải Dương bắt giữ một ô tô vận chuyển 85 con tê tê đang lưu hành theo hướng Móng Cái, Quảng Ninh, có thể sang Trung Quốc. Cơ quan chức năng đã xử phạt lái xe 60 triệu đồng và tịch thu phương tiện vận chuyển (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1426).

Cuối tháng 12, lực lượng kiểm lâm tỉnh Hải Dương kiểm tra một xe khách đang lưu thông trên quốc lộ 18 và phát hiện 65 con rắn hổ mang chúa nặng 194,8 kg. Hiện cơ quan công an đang tạm giữ lái xe và phương tiện để điều tra vụ việc (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1426, 1478).

Hà Nội

Tháng 8 vừa qua, Phòng Cảnh sát Môi trường Công an thành phố Hà Nội phối hợp lực lượng kiểm lâm Hà Nội bắt giữ 86 kg rắn hổ mang vận chuyển trên hai xe gắn máy đi về hướng Vĩnh Phúc. Hai đối tượng vận chuyển bị xử phạt là 30,3 triệu đồng và 600.000 đồng (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1366).

Cũng trong tháng 8, lực lượng cảnh sát cơ động Công an phường Trung Hoà, quận Cầu Giấy đã bắt giữ hai đối tượng vận chuyển 44 tay gấu trên hai xe gắn máy. Trên đường về trụ sở công an, một đối tượng đã hối lộ 9,3 triệu để xin tha. Số tay gấu này hiện đang được bảo quản tại trung tâm cứu hộ Sóc Sơn, các đối tượng vi phạm đã bị khởi tố hình sự (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1373).

Cũng trong tháng 8, Hạt Kiểm lâm số 2 – Chi cục Kiểm lâm Hà Nội phối hợp với lực lượng Cảnh sát Môi trường tiến hành kiểm tra một nhà hàng và thu giữ được 3 con don. Chủ nhà hàng bị phạt 2,250.000 đồng (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 359).

Trong tháng 9, Phòng Cảnh sát Môi trường - Công an thành phố Hà Nội phát hiện một xe ô tô vận chuyển một bộ xương hổ từ Nghệ An ra Hà Nội. Tháng 11, lực lượng Công an quận Đống Đa bắt giữ một người đang vận chuyển bộ xương hổ nặng 19 kg mua từ tỉnh Vĩnh Phúc. Cả hai đối tượng đều đã bị khởi tố hình sự về hành vi vận chuyển trái phép ĐVHD (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1390 và 1429).

Hà Tĩnh

Trong tháng 8, phòng PC15 Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Hà Tĩnh phối hợp với lực lượng Kiểm lâm cơ động Chi cục Kiểm lâm Hà Tĩnh tịch thu 65 con tê tê cân nặng 318 kg từ một xe ô tô mang biển kiểm soát giả chạy trên tuyến đường cao tốc Hồ Chí Minh. Lái xe đã bỏ trốn ngay khi vụ việc bị phát giác (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1360).

Trong tháng 12, Phòng Cảnh sát kinh tế - Công an tỉnh Hà Tĩnh tịch thu 63 con tê tê trên một xe ô tô chạy hướng Nam- Bắc, lái xe đã bỏ trốn. Cũng trong tháng 12, lực lượng Kiểm lâm huyện Đức Thọ đã phối hợp với Công an tịch thu được 5 con tê tê trên một chiếc xe khách. Ba con còn sống đã được chuyển giao cho Trung tâm Bảo tồn thú ăn thịt và tê tê-Vườn quốc gia Cúc Phương (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1479, 1480).

Hậu Giang

Trong tháng 7, lực lượng Kiểm lâm Hậu Giang cùng các cơ quan hữu quan tiến hành kiểm tra một nhà dân ở thị xã Ngã Bảy và phát hiện 11kg rùa, 6 kg rắn. Theo Chi cục Kiểm lâm, số ĐVHD này được mua từ chợ địa phương và chuẩn bị được chuyển đi thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận để tiêu thụ. Tất cả số ĐVHD trên đã được thả về Khu Bảo tồn Thiên nhiên Lung Ngọc Hoàng và đối tượng bị xử phạt 1,5 triệu đồng (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1351).

“Xử lý nghiêm tội phạm hôm nay để ngăn chặn tội phạm ngày mai.”

Trong tháng 8, lực lượng kiểm lâm cơ động – Chi cục Kiểm lâm Hậu Giang đã tịch thu hai vụ vận chuyển ĐVHD, gồm 68 kg chim, rắn và rùa. Cả 2 lô hàng đều có nguồn gốc từ các tỉnh lân cận và đang trên đường vận chuyển tới thành phố Hồ Chí Minh. Toàn bộ ĐVHD tịch thu được thả về tự nhiên và đối tượng vi phạm bị phạt tổng cộng 20 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1367, 1388*).

Kon Tum

Trong tháng 7, lực lượng cảnh sát giao thông tỉnh phát hiện 60 con nhím, 2 con cây vòi mốc và một con cây giống lớn được vận chuyển trên một xe tải. Số ĐVHD trên đã được thả vào rừng tại huyện Đăk Uy và đối tượng vận chuyển bị phạt 60 triệu đồng. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1331*)

Lâm Đồng

Trong tháng 10, lực lượng Kiểm lâm Vườn Quốc gia Bidoup Núi Bà đã bắt giữ 4 đối tượng vận chuyển một đầu bò tốt nặng 18 kg. Các đối tượng này thừa nhận đã bán được con bò tốt trong lúc đi săn tại Vườn Quốc gia. Hiện các đối tượng trên đã bị khởi tố (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1411*).

Lạng Sơn

Trong tháng 8, lực lượng biên phòng huyện Na Hình đã bắt quả tang một nhóm 8 phụ nữ địa phương được một người đàn ông thuê chở lậu 50 con khỉ từ Việt Nam qua Trung Quốc. Đối tượng thuê vận chuyển đã tẩu thoát còn những phụ nữ này đã bị phạt cảnh cáo. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1375*).

Phú Thọ

Trong tháng 7, Phòng Cảnh sát môi trường- Công an

Một con khỉ mặt đỏ tại Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn. Con khỉ này bị tịch thu từ một vụ buôn bán ở Hải Phòng vào đầu năm.

Các cá thể rùa Trung Bộ (*Mauremys annamensis*) tại nhà một người buôn bán ĐVHD ở tỉnh Quảng Ngãi. Rùa Trung Bộ là loài đặc hữu và cực kỳ nguy cấp ở Việt Nam.

tỉnh Phú Thọ cùng với lực lượng Kiểm lâm đã tiến hành kiểm tra một nhà hàng ở huyện Thanh Thủy và tịch thu được 2 con rùa, 1 con cây và 2 con don. Số ĐVHD này đã được thả về tự nhiên và chủ nhà hàng bị phạt 5 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ s1346*).

Trong tháng 12, Phòng Cảnh sát Môi trường- Công an tỉnh Phú Thọ tịch thu được 1 con cây, 1 con kỳ đà, một con dúi và một con thú thuộc họ mèo (chưa định dạng được loài) tại một nhà hàng ở huyện Cẩm Khê. Số ĐVHD đã được thả về tự nhiên, còn chủ nhà hàng đang chờ xử phạt hành chính (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1487*).

Phú Yên

Tháng 7 Cảnh sát huyện Sông Hinh đã phối hợp với Cảnh sát giao thông và Cảnh sát kinh tế tịch thu 202kg ĐVHD gồm rắn, rùa, kỳ đà, ba ba và tê tê, được vận chuyển từ Đăk Lăk đến Phú Yên bằng ô tô. Toàn bộ số ĐVHD kể trên đã được thả tại Khu Bảo tồn Thiên nhiên Ea Sô. Người lái xe bị phạt 88 triệu đồng và treo bằng lái 6 tháng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1327*).

Quảng Bình

Tháng 10, đội Kiểm lâm cơ động Chi cục Kiểm lâm Quảng Bình đã tịch thu 557kg ĐVHD bao gồm 240 kg rùa, 20 kg ba ba trơn, 231 kg rắn ráo trâu, 56 kg kỳ đà và 10 kg nhím. Lái xe bị xử phạt tổng cộng 170 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1425*).

Trong tháng 12, Hạt Kiểm lâm huyện Bố Trạch và Cảnh sát giao thông Công an tỉnh Quảng Bình đã chặn một chiếc xe khách chở 2.300 kg rắn. Tuy nhiên 2000 kg rắn trong số đó được báo cáo là có nguồn gốc hợp pháp từ một trang trại ở tỉnh Bạc Liêu và có giấy phép

“Cách tốt nhất là bảo vệ ĐVHD ngay trong chính môi trường sống của chúng còn một khi đã bị săn bắt thì là quá muộn.”

vận chuyển đặc biệt của Chi cục Kiểm lâm, 300 kg rắn bông voi còn lại không có giấy tờ hợp pháp và đã bị lực lượng Kiểm lâm tịch thu, chủ sở hữu bị phạt 69 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1475*).

Quảng Ninh

Cuối tháng 6, Phòng Cảnh sát môi trường Công an tỉnh Quảng Ninh đã chặn một chiếc xe tải chở ĐVHD đi từ Bạc Liêu sang biên giới Việt Trung tại cửa khẩu Móng Cái. Cảnh sát đã phát hiện trong xe có chứa 544kg ĐVHD gồm kỳ đà, cây và rùa (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1318*).

Trong tháng 8, tại tỉnh Quảng Ninh, Cục Cảnh sát Môi trường phối hợp với Cục Hải quan, Cục phòng chống buôn lậu và Đội Kiểm lâm đặc nhiệm - Cục Kiểm lâm đã tịch thu được 2.024 kg rắn và 524 con rùa cân nặng 775,5kg. Theo báo cáo, số ĐVHD nói trên có nguồn gốc từ Lào vào Việt Nam qua cửa khẩu Cầu Treo ở Hà Tĩnh và đang trên đường vận chuyển sang biên giới giữa Việt Nam và Trung Quốc. Theo các cơ quan chức năng, nhờ nguồn tin báo từ quần chúng, lực lượng Cảnh sát Môi trường và Hải quan đã phục kích và theo dõi chuyến hàng này hơn một tuần. Trong số tang vật thu được có rắn ráo và 6 loài rùa nước ngọt. Tất cả số ĐVHD thu được đều được chuyển về Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1342*).

Tháng 8, Chi cục Kiểm lâm tỉnh Quảng Ninh đã cưỡng chế tịch thu 1 con gấu từ một trong số 6 trang trại gấu ở Hạ Long vì trang trại nói trên không thực hiện quyết định xử phạt hành chính của Ủy ban nhân dân tỉnh. Con gấu đã được đưa về Trung tâm cứu hộ gấu ở Vườn Quốc gia Tam Đảo (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1120*).

Trong tháng 9, Phòng Cảnh sát Môi trường Công an tỉnh Quảng Ninh bắt ngờ kiểm tra một hộ gia đình ở Tp. Hạ Long và tạm giữ 3 người đang tham gia nấu cao hổ. Ngoài ra Cảnh sát còn tịch thu được 46kg xương hổ và 55kg thịt hổ. Tất cả các nghi phạm đều bị khởi tố (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1386*).

Trong tháng 12, Phòng Cảnh sát Giao thông Công an tỉnh Quảng Ninh đã phát hiện 2 vụ vi phạm khác khi tiến hành kiểm tra xe khách chạy trên tuyến đường Quốc lộ 18A hướng ra cửa khẩu Móng Cái. Một chiếc xe chở 1 con báo lửa và chiếc còn lại vận chuyển 28 chiếc ngà voi. Con báo lửa hiện đã được chuyển về cứu hộ tại Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn. Các đối tượng liên quan vẫn đang chờ khởi tố trách nhiệm hình sự. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1491, 1493*).

Quảng Trị

Trong tháng 12, đội tuần tra Bộ đội biên phòng cửa khẩu La Lay đã tịch thu 39 con don từ hai nhà dân tỉnh Thừa Thiên Huế chuyên buôn lậu nhím vào Việt Nam.

Những người vi phạm bị phạt tổng cộng 17.850.000 đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1466*).

Tây Ninh

Tháng 7, công an huyện Tân Bình tỉnh Tây Ninh đã tịch thu một con rắn gấm nặng 11 kg từ một người dân. Con rắn đã được thả về Vườn Quốc gia Lò Gò - Xa Mát (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1335*).

Rắn gấm do cảnh sát tịch thu được tại tỉnh Tây Ninh, sau đó được thả vào Vườn Quốc gia Lò Gò Xa Mát

Ảnh: Nguyễn Đình Xuân

Trong tháng 8 năm 2008, Phòng Cảnh sát Giao thông Công an tỉnh Tây Ninh tịch thu 30 kg kỳ đà vận chuyển trên một xe gắn máy trên tuyến đường 785 thuộc huyện Tân Châu. Theo Chi cục Kiểm lâm tỉnh Tây Ninh, có thể số ĐVHD nói trên có nguồn gốc từ Lào và đang trên đường vận chuyển đi T.p Hồ Chí Minh tiêu thụ. Lái xe sau đó đã trốn thoát, còn toàn bộ số tang vật tịch thu đã được thả về rừng tự nhiên ở huyện Châu Thành (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1357*).

Thông tin thêm về những vụ việc trước

Tại Hà Nội: Hai đối tượng bị Phòng Cảnh sát Môi trường và Công an Hà Nội bắt giữ hồi tháng 1 năm nay về hành vi vận chuyển và tàng trữ 2 con hổ sống, 2 tấm da hổ và một số các sản phẩm từ ĐVHD khác như sừng bò tốt, tay gấu, đầu bò rừng bị xử lần lượt là 36 và 21 tháng tù treo. Ngoài ra mỗi đối tượng bị xử phạt hành chính bổ sung 5 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 735B*).

Một đối tượng vận chuyển 1 con hổ đã bị cắt thành 5 khúc từ Ninh Bình ra Hà Nội đã nhận mức án 36 tháng tù treo (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1281B*).

Tại Nghệ An: Hai đối tượng vận chuyển 2 con gấu con từ Lào vào Việt Nam hồi tháng 3 đã bị kết án lần

“Nếu bạn không phải là một phần của giải pháp thì có thể bạn là một phần nguyên nhân của thực trạng hiện nay.”

lượt là 30 và 21 tháng tù treo. Hai con gấu con đã được chuyển đến Trung tâm cứu hộ ở Vườn Quốc gia Pù Mát (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1398*).

Tại Quảng Bình: Chủ phương tiện vận chuyển 453 kg kỳ đà, 170 kg rùa và 110 kg rắn hổ mang hồi tháng 4 vừa qua đã bị phạt hành chính 60 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1253*).

Tại Bắc Giang: Chủ lô hàng vận chuyển 28 kg

rắn ráo thường, 15 con don, 3 con rùa, 1 con kỳ đà, 29 con khỉ và nhiều xương trăn hồi tháng 12 năm 2007, bị phạt 38,315 triệu đồng, lái xe bị phạt 12,5 triệu đồng (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 954*).

Tại Đồng Tháp: Đối tượng vận chuyển 73 con hổ mang chúa, 568 con rắn ráo và 198 kg rắn bông voi Công an tỉnh Đồng Tháp phát hiện hồi tháng 8 năm 2007 đã bị kết án 9 tháng tù giam (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 716B*).

Sự tham gia của công chúng

Quần chúng nhân dân đóng vai trò cực kỳ quan trọng trong nỗ lực ngăn chặn nạn buôn bán ĐVHD trái phép. Với sự tham gia tích cực của người dân, các đối tượng vi phạm sẽ gặp nhiều khó khăn hơn trong các hoạt động tội phạm như trao đổi hay buôn bán các loài ĐVHD.

ENV muốn gửi lời cảm ơn tới toàn bộ các cá nhân đã thông báo các vụ vi phạm thông qua đường dây nóng, hoặc thông báo trực tiếp tới cơ quan chức năng địa phương, cũng như hàng trăm các tình nguyện viên và các cán bộ điều tra trên cả nước đã hỗ trợ giám sát các cơ sở kinh doanh vi phạm nhằm tiến tới chấm dứt các hoạt động phi pháp.

Dưới đây là một số vụ việc thành công điển hình nhờ có sự tham gia của công chúng

Tháng 7 năm 2008

Tại Hà Nội, Phòng Cảnh sát Môi trường - Công an Thành phố Hà Nội đã phối hợp với Chi cục Kiểm lâm Hà Nội và các cơ quan chức năng địa phương tiến hành kiểm tra và tịch thu một con gấu ngựa và 2 con khỉ đuôi lợn từ một công ty tư nhân. Hiện các cá thể ĐVHD nói trên đã được chuyển về Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn. Đây là một trong những ví dụ điển hình cho thấy nhờ tin báo kịp thời từ một người dân mà ĐVHD bị nuôi nhốt trái phép được tịch thu và chuyển về trung tâm cứu hộ. Chủ công ty nói trên đã bị xử phạt hành chính 30 triệu đồng vì hành vi nuôi nhốt ĐVHD quý hiếm trái phép. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1316*).

Trong tháng 7, một người dân ở Hà Nội tình nguyện chuyển giao một con chà vá chân nâu cho Trung tâm Cứu hộ Linh trưởng – VQG Cúc Phương. Con voọc con được mua trong một chuyến công tác ở Quảng Bình. Tuy nhiên, người dân không nên mua ĐVHD để “cứu hộ” vì như vậy sẽ vô tình kích thích nhu cầu và các hoạt động săn bắt và buôn bán ĐVHD trái phép.

Nhờ những nỗ lực của Chi cục Kiểm lâm Tp. Hải Phòng trong việc nâng cao nhận thức cho người dân địa phương về luật pháp bảo vệ các loài ĐVHD, một người dân ở huyện Thủy Nguyên đã tình nguyện chuyển giao một con gấu cho cơ quan chức năng địa

Con báo gấm tịch thu ở tỉnh Quảng Ninh đang được cứu hộ tại Trung tâm Cứu hộ Sóc Sơn.

phương. Ngay sau đó con gấu này đã được chuyển tới Trung tâm cứu hộ gấu tại Vườn Quốc gia Tao Đảo. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1341*).

Ban quản trị của một trang web đã tự nguyện dỡ bỏ quảng cáo sản phẩm từ ĐVHD trên website sau khi được các cán bộ ENV nâng cao nhận thức về pháp luật và cảnh báo hành vi vi phạm. Một tình nguyện viên trong mạng lưới tình nguyện viên bảo vệ ĐVHD của ENV cũng đã phát hiện một nhà hàng ở tỉnh Hà Nam có quảng cáo bán mật gấu. Sau khi được nâng cao nhận thức về pháp luật bảo vệ ĐVHD, chủ nhà hàng đã tự nguyện dỡ bỏ biển quảng cáo và chấm dứt bán mật gấu. Tương tự, một nhà hàng ở Lâm Đồng cũng đã dỡ bỏ thực đơn quảng cáo mật gấu, nhờ khuyến cáo và nâng cao nhận thức của cán bộ ENV. Tất cả các vụ việc này đều được người dân thông báo đến đường dây nóng của ENV. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1193, 1322, 1344*).

Tháng 8 năm 2008

Một hộ dân ở huyện Quảng Xương tỉnh Thanh Hoá đã bị xử phạt 150.000 đồng sau khi Hạt Kiểm lâm địa phương kiểm tra và phát hiện tại nhà này có nuôi nhốt một con trăn. ENV đã nhận được thông tin về vụ việc qua đường dây nóng do một người dân thông báo. (*Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1363*).

“Mỗi loài động vật đều quan trọng! Nếu muốn, bản thân bạn cũng có thể cứu được một loài khỏi nguy cơ tuyệt chủng.”

Hạt Kiểm lâm huyện A Lưới, tỉnh Thừa Thiên Huế đã tiến hành tịch thu một con khỉ đuôi dài tại Nhà khách Cội Nguồn ở thị trấn A Lưới. Thông tin về vụ việc được thông báo đến đường dây nóng của ENV từ khách du lịch nước ngoài. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1355).*

Hạt Kiểm lâm huyện Cát Hải, Tp. Hải Phòng kiểm tra một nhà hàng ở thị trấn Cát Bà và tịch thu 9 bình rượu ngâm ĐVHD bao gồm rượu ngâm rắn hổ mang chúa, dương vật hổ, tê tê, kỳ đà, bìm bịp và rắn ráo. Toàn bộ số rượu ĐVHD nói trên đã bị tiêu hủy. Thông tin về vụ việc do một cán bộ của một vườn quốc gia trong khi đi nghỉ phát hiện và thông báo. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1291).*

Nhờ nguồn thông tin từ một khách du lịch nước ngoài báo tới đường dây nóng, Chi cục Kiểm lâm An Giang đã tịch thu và thả về tự nhiên 7 con khỉ. Số khỉ này đã bị nuôi nhốt trái phép trên đỉnh núi Sam tại thị xã Châu Đốc trước khi được tịch thu thả về tự nhiên. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1368).*

Tháng 9 năm 2008

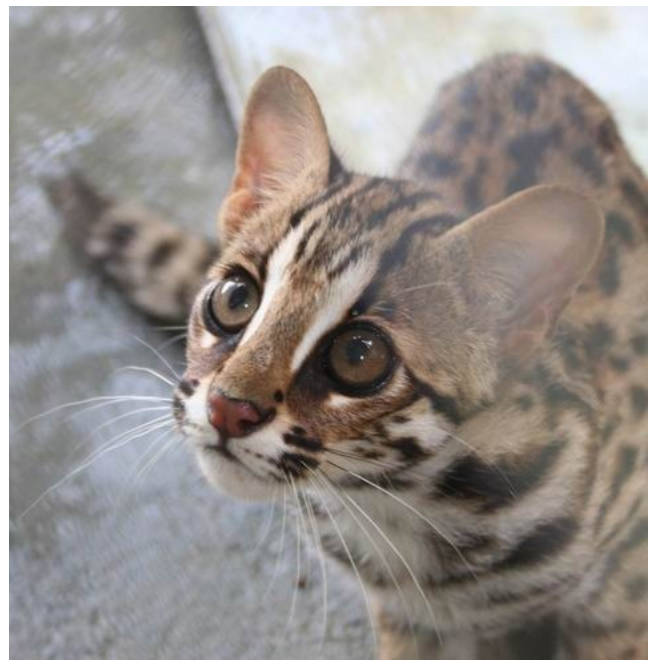
Phòng Cảnh sát môi trường - Công an tỉnh Thái Bình đã kiểm tra 2 hộ gia đình được thông báo có nuôi nhốt gấu và quảng cáo bán mật gấu bất hợp pháp. Sau quá trình kiểm tra, tuy rằng số gấu trên được xác minh có đăng ký gắn chip, cơ quan công an đã yêu cầu cả 2 chủ hộ dỡ bỏ biển quảng cáo mật gấu và ký cam kết chấm dứt quảng cáo, chích hút và bán mật gấu. Những lần khảo sát theo dõi sau đó của các tình nguyện viên tại địa phương đã cho thấy những tấm biển quảng cáo nói trên đã hoàn toàn bị dỡ bỏ. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1376 & 1377).*

Hạt Kiểm lâm số 2 - Chi cục Kiểm lâm Hà Nội đã kiểm tra và tịch thu một con sóc nuôi nhốt trái phép tại một quán cà phê trên phố Trần Hưng Đạo nhờ có nguồn tin báo từ một người dân tới đường dây nóng của ENV. Ngay sau đó, con sóc đã được các nhân viên cứu hộ thuộc Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn nhận về chăm sóc. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1385).*

Tháng 10 năm 2008

Trong tháng 10, nhờ thông báo kịp thời của người dân địa phương tới đường dây nóng, 2 con khỉ mặt đỏ đã được tịch thu, 1 trong 2 con khỉ này từng bị nhốt tại một khu nhà nghỉ tại Khánh Hoà và đã được thả trở lại tự nhiên. Con khỉ còn lại bị nuôi nhốt tại một khu chung cư ở Tp. Hồ Chí Minh và hiện đang được chăm sóc tại Trung tâm cứu hộ.

Tại Bình Thuận, một người dân địa phương phản ánh đến đường dây nóng về một nhà hàng quảng cáo các món đặc sản ĐVHD trên thực đơn nhà hàng. Từ nguồn tin này, Hạt Kiểm lâm Phan Thiết kiểm tra nhà hàng, phát hiện và tịch thu 15 con dúi, 2 kg rắn. Toàn bộ số ĐVHD đã được thả về tự nhiên, còn chủ nhà hàng bị xử phạt 1.998.000 đồng. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1404).*

Mèo rừng tại trung tâm cứu hộ, Chương trình Bảo tồn thú ăn thịt nhỏ và tê tê ở Vườn Quốc gia Cúc Phương.

Trong chương trình tập huấn nâng cao năng lực thực thi pháp luật cho Kiểm lâm tại Hà Nội, một nhóm kiểm lâm trong khi thực hiện bài tập thực hành có phát hiện một con cu li bị nhốt trong lồng trước cửa nhà một người dân. Ngay sau đó, con cu li đã được các cán bộ Cảnh sát Môi trường – Công an Quận Đống Đa và Hạt Kiểm lâm số 3 - Chi cục Kiểm lâm Hà Nội T.p Hà Nội tịch thu và chuyển về Trung tâm cứu hộ Sóc Sơn. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1406).*

Tại Hà Tĩnh, một người dân địa phương đã tình nguyện chuyển giao một con voọc Hà Tĩnh mua tại Quảng Bình trước đó cho Chi cục Kiểm lâm tỉnh. Con voọc nói trên sau đó đã được chuyển giao tới Trung tâm cứu hộ linh trưởng - Vườn Quốc gia Cúc Phương. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1407).*

Sau khi nhận được thông báo từ một người dân địa phương, Hạt Kiểm lâm huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai đã tịch thu một con vượn bị nhốt tại một nhà dân và chuyển giao về Trung tâm cứu hộ linh trưởng - Vườn Quốc gia Cát Tiên *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1410).*

Một người dân địa phương tại tỉnh Thái Bình liên hệ đường dây nóng của ENV thông báo 4 con gấu bị nuôi nhốt trái phép tại nhà dân. Ngay lập tức, Phòng Cảnh sát Môi trường – Công an tỉnh Thái Bình đã kiểm tra và phát hiện 2 con gấu trong số đó chưa được gắn chip. Hiện nay, cơ quan Cảnh sát môi trường đang phối hợp với UBND tỉnh Thái Bình và Sở NN&PTNT tỉnh Thái Bình để xử lý tịch thu các cá thể gấu trái phép nói trên. *(Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1421).*

Nhờ có thông báo của một người dân địa phương, cán bộ Chi cục Kiểm lâm Hà Nội đã kiểm tra và tịch thu 5

“Buôn bán thuốc phiện, buôn bán người và buôn bán ĐVHD đều là những hành vi vi phạm nghiêm trọng.”

con kỳ đã bị nuôi nhốt trái phép tại một nhà dân ở T.p Hà Đông. Đối tượng là chủ nhà đã bị phạt xử 900.000 đồng. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1423).

Một thông tin khác từ đường dây nóng cho hay một trang web có đăng quảng cáo bán mật gấu. Cũng bằng hình thức tuyên truyền và phổ biến pháp luật về bảo vệ ĐVHD với ban quản trị trang web cũng như cá nhân đăng tin quảng cáo, những người này đã nhận thức rõ về hành vi sai phạm và tự nguyện dỡ bỏ chuyên mục quảng cáo. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1394).

Tháng 11 năm 2008

Một chủ cửa hàng tại T.p Cần Thơ và một giám đốc văn phòng môi giới nhà đất ở Tp. Hồ Chí Minh đã tự nguyện dỡ bỏ biển quảng cáo bán mật gấu và chấm dứt bán mật gấu sau khi cán bộ ENV khuyến cáo hành vi vi phạm và khuyến khích tự nguyện chấp hành pháp luật. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1416, 1417).

Chi cục Kiểm lâm Gia Lai đã kiểm tra và tịch thu 8 con cây vòi hương từ nhà hàng Thiên Thanh 1 ở thành phố Pleiku theo tin từ một cán bộ của ENV trong khi đi điều tra hiện trường. Toàn bộ ĐVHD tịch thu đều được thả về tự nhiên, chủ nhà hàng bị phạt 1.375.000 đồng. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1450).

Tháng 12 năm 2008

Tại tỉnh Ninh Bình, một người dân đã chịu mức phạt 500.000 đồng vì hành vi nuôi nhốt và buôn bán trái phép rắn tại nhà, thông tin được chuyển đến từ một người dân địa phương. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1382).

Trong một vụ việc nghiêm trọng khác được thông báo tới đường dây nóng từ người dân, Phòng Cảnh sát Môi trường – Công an tỉnh Hải Dương đã điều tra và phát hiện tại một nhà dân ở huyện Ninh Giang có nuôi nhốt 3 con gấu bất hợp pháp. Hiện Chi cục Kiểm lâm Hải Dương đang lên phương án tiến hành tịch thu số gấu nuôi nhốt trái phép này. (Thông tin về vụ việc được lưu trong hồ sơ số 1471).

Thống kê số liệu

Từ ngày 1/1/ 2005 đến ngày 31/12/ 2008, chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV đã tiếp nhận và lưu trữ thông tin về 1539 vụ việc vi phạm.

Thời gian	Số vụ buôn bán, vận chuyển trái phép do cơ quan chức năng tịch thu được	Số vụ bày bán trái phép ĐVHD tại chợ, nhà hàng và các cơ sở kinh doanh	Số vụ quảng cáo ĐVHD	Số vụ trưng bày, nuôi nhốt trái phép ĐVHD	Các vụ khác	Tổng *
Tháng 1 năm 2008	20	46	2	18	0	86
Tháng 2 năm 2008	6	9	1	6	4	26
Tháng 3 năm 2008	10	62	2	15	0	89
Tháng 4 năm 2008	13	13	3	6	0	35
Tháng 5 năm 2008	8	21	1	17	0	47
Tháng 6 năm 2008	14	25	2	15	0	56
Tháng 7 năm 2008	8	10	5	4	1	28
Tháng 8 năm 2008	5	4	1	14	0	24
Tháng 9 năm 2008	13	0	3	12	0	28
Tháng 10 năm 2008	8	26	1	15	1	51
Tháng 11 năm 2008	12	10	0	12	2	36
Tháng 12 năm 2008	12	29	2	9	1	53
Tổng số năm 2008	129	255	23	143	9	559
Tổng số 2005 - 2008	380	659	74	352	74	1539

* Ghi chú: Số liệu này chỉ thể hiện một phần nhỏ trong số các vụ săn bắt, buôn bán ĐVHD đang diễn ra ở Việt Nam, Và dựa trên những thông tin ENV nhận được.

Chương trình bảo vệ ĐVHD của ENV

Được thành lập vào tháng 1 năm 2005, chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV đã thiết lập và quản lý đường dây nóng tiếp nhận thông tin về nạn buôn bán ĐVHD trên cả nước. Với số điện thoại miễn phí 1800 1522, đường dây nóng khuyến khích mọi người dân thông tin về các hành vi vi phạm pháp luật bảo vệ ĐVHD. Các thông tin này sau đó được ENV chuyển đến các cơ quan chức năng, điều tra thông tin liên quan đến việc xử lý tang vật và đối tượng vi phạm. ENV cũng cập nhật kết quả xử lý của vụ việc đến người cung cấp thông tin. Báo cáo về các vụ việc được lưu trữ trong cơ sở dữ liệu bảo vệ ĐVHD của ENV.

Mục đích của chương trình Bảo vệ ĐVHD:

- * Khuyến khích sự tham gia và ủng hộ của công chúng trong nỗ lực đấu tranh chống lại nạn săn bắt, vận chuyển và buôn bán ĐVHD trái phép.
- * Hỗ trợ các cơ quan chức năng trong việc thực thi pháp luật, xử lý các vụ việc.
- * Thực hiện việc lưu trữ thông tin và xác định các nhân tố dẫn đến hành vi buôn bán trái phép.

Chương trình Bảo vệ ĐVHD của ENV được tài trợ bởi các tổ chức Humane Society International, Conservation International, và The Whitley Fund for Nature. Ngoài ra, ENV còn nhận được sự tài trợ của Institute for Global Environmental Strategies (IGES), Vườn thú Cleveland Metropark.

ENV xin chân thành cảm ơn Hiệp hội Bảo vệ Động vật Thế giới (WSPA) đã hỗ trợ cho những nỗ lực bảo vệ gấu của Việt Nam và tài trợ cho bản tin này.

Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)

phát hành bản tin hàng tháng về tình trạng buôn bán ĐVHD trái phép ở Việt Nam bằng tiếng Việt và gửi đến các UBND, các cơ quan chức năng thuộc lĩnh vực bảo vệ ĐVHD, ban giám đốc các khu bảo tồn và chi cục kiểm lâm của 64 tỉnh, thành trong cả nước.

Phiên bản tiếng Anh của bản tin tháng được gửi đến các tổ chức bảo tồn.

Thông tin chi tiết, xin liên hệ:

Nguyễn Thị Vân Anh

Chương trình Bảo vệ Động vật hoang dã
Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV)
N5. IF1, ngõ 192, Phố Thái Thịnh,
Quận Đống Đa, Hà Nội
Tel/Fax: (84 4) 514 8850
Thư điện tử: hotline@fpt.vn
Website: www.thiennhien.org

Hoan nghênh ý kiến đóng góp và những thắc mắc của độc giả

Nếu bạn có câu hỏi hay thắc mắc liên quan đến các vấn đề buôn bán ĐVHD và muốn được các chuyên gia giải đáp, hãy gửi thư đến hotline@fpt.vn, chúng tôi sẽ cố gắng trả lời. Câu hỏi của bạn sẽ có thể được lựa chọn đưa vào mục "Tiếng nói cộng đồng" trong chương trình phát thanh Bảo vệ ĐVHD của chúng tôi phát hàng tháng trên Đài tiếng nói Việt Nam.

ĐƯỜNG DÂY NÓNG BẢO VỆ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Nếu bạn thấy động vật hoang dã bị vận chuyển, buôn bán, tàng trữ, hãy báo cho kiểm lâm, cơ quan chức năng địa phương hoặc liên hệ đường dây nóng của Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên

Hotline: **1800-1522** Email: **hotline@fpt.vn**

Góp sức bảo vệ ĐVHD ở Việt Nam chỉ bằng một cuộc gọi